

DE TROONSWISSELING VANUIT HET OOGPUNT VAN VERBINDINGEN

Majoor P. Kerkhoffs, officier veiligheidsregio Utrecht

In dit artikel geef ik een blik op de inzet van Defensie bij de troonswisseling met de nadruk op de inzet van verbindingen. Allereerst behandel ik de voorbereidingen in zijn algemeenheid en de verbindingen in het bijzonder. Daarna zoom ik in op de ingezette verbindingseenheden. En als laatste zeg ik iets over de uitvoering van de dag en de commandostructuur.

Direct na de bekendmaking van de abdicatie op 28 april is er een mandataris van Defensie aangewezen die de voorbereidingen en uitvoering van de troonswisseling vanuit Defensie zou aansturen. Dit werd bgen Hardenbol, directeur TNO van staf CLAS.

De inzet van Defensie kende een viertal gescheiden aandachtsgebieden.

- De KMAR met zijn organieke politietaken, o.a. de bewaking van het paleis op de Dam.
- Ondersteuning van de KMAR aan de politie.
- Ceremoniële bijdrage van alle krijgsmacht delen.
- Militaire bijstand en steunverlening.

De eerste twee werden door de KMAR zelfstandig opgepakt.

Het derde werd door de mandataris, zijn beleidsteam en bureau ceremonieel van 11 LMB opgepakt.

Het laatste werd opgepakt door bureau NatOps van 11 LMB. Daar werd een projectteam geformeerd bestaande uit hoofd NatOps 11LMB en de officieren veiligheidsregio (OVR) Amsterdam Amstelland (AA), Kennemerland en Utrecht. De eerste omdat het zijn regio betreft, de tweede omdat Schiphol betrokken zou zijn en de derde specifiek als verbindelaar – daar kom

ik later in dit artikel op terug.

De burgemeester van Amsterdam wilde dat de dag een open feest zou zijn. Het moest ook zo goedkoop mogelijk. Er werd zo veel mogelijk gestreefd naar gebruik van al aanwezige middelen binnen de overheid. Dus niets inhuren wat de overheid al heeft.

De beperkte voorbereidingstijd was een grote uitdaging. De aankondiging van de abdicatie was 3 maanden voor de daadwerkelijke abdicatie. Dit leek heel ver van te voren maar de tijd vloog voorbij. Voordat de plannen van de stad Amsterdam bekend waren en de hulpdiensten daar weer over nagedacht hadden waren we al ver in maart aanbeland. Toen werd pas duidelijk welke ondersteuning van Defensie gevraagd werd. Alle (concept) aanvragen werden door staf CLAS in een matrix bijgehouden. Hierin werden de behoeftes gekoppeld aan eenheden.

De officiële aanvragen zijn op 26 april door de burgemeester van Amsterdam getekend.

Een andere uitdaging in de voorbereiding was het gigantische aantal project- en werkgroepen waarbij Defensie vaak niet aanwezig was en zeker niet iemand van NatOps.

Uiteindelijk zijn er 18, zeer diverse, aanvragen gehonoreerd:

1. MotelAF (MB Openbare orde en veiligheid (OOV) art58 Politiewet 2012);
2. Titaan (MB OOV art58 Politiewet 2012);
3. FM9000 (MB OOV art58 Politiewet 2012);
4. 2x Baily brug t.b.v. voetgangers (MB OOV art58 Politiewet 2012);
5. Afsluiting IJ met pontons (MB OOV art58 Politiewet 2012);
6. EODD “stand by” (MB OOV art58 Politiewet 2012);
7. Defensie Duikgroep (DDG) t.b.v. search onder water (MB OOV art58 Politiewet 2012);
8. 16 kleine vaartuigen ter ondersteuning van Sail (MB OOV art58 Politiewet 2012);
9. 1x BDM benzine voor aftanken politieboden (MB OOV art58 Politiewet 2012);
10. Tijdelijk mortuarium voor LTFO (MB OOV art58 Politiewet 2012);
11. DDG t.b.v. reddend duiken en berging op IJ (MB Wet Veiligheidsregio (WVR));
12. 40 CBRN maskers t.b.v. brandweer (MB WVR);
13. 4x geneeskundig personeel als lid Quick Response Team (MB WVR);
14. 1x AWACS (MB Strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde (SHRO) Politiewet 2012);
15. 2x Cougar helikopter t.b.v. UIM (MB SHRO Politiewet 2012);
16. Tijdelijke wegverharding met wegenmatten (Militaire Steunverlening Openbaar belang (MBOS));
17. 2x GEOanalist tbv scenariodenken

De CDS met het personeel van het MAC

politie tijdens voorbereiding (MBOS);
18. SDNO ter ondersteuning van Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC) (MBOS).

Daarnaast heeft het Marine Etablissement Amsterdam (MEA) veel civiele instanties infrastructurele hulp geboden. Indirect hebben een aantal CLAS eenheden hiervoor weer steun moeten leveren.

De voorbereiding voor de verbindingen waren al eind 2012 begonnen met de vraag aan de officier veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (OVR AA) of hij wilde meedenken over de verbindingproblematiek bij het bezoek van koningin Beatrix aan Amstelveen ter ere van Koninginnedag 2013.

De OVRAA is Freek Drenth van de Luchtmacht, hij heeft de vraag bij mij uitgezet vanwege de specifieke vraag naar verbindingsondersteuning.

Op 28 januari maakte koningin Beatrix haar abdicatie bekend. De week daarna werd de eerste vergadering uitgeschreven over de verbindingen voor 30 april.

De politie onderkende drie categorieën activiteiten op en rond 30 april en voor iedere categorie hadden ze een commandopost.

- De reguliere activiteiten en noodhulp aangestuurd door de meldkamer.
- De activiteiten rond Koninginnedag

zoals diverse vrijmarkten en feesten aangestuurd door de Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden (SGBO) Koninginnedag.

- De activiteiten rond de troonswisseling inclusief de beveiliging van de gasten en hun hotels door de SGBO Troonswisseling.

Even wat cijfers om de schaalgrootte aan te geven.

- Troonswisseling+(Koninginnedag met 10 evenementen met > 5.000 bezoekers);
- 1,5Km²(brongebied Troonswisseling);
- 3 dagen lang;
- Tussen de 700.000 en 1.500.000 bezoekers in heel Amsterdam;
- 12.500 politiemensen uit heel Nederland;
- Tientallen andere diensten en ketenpartners actief 'in de verbindingen':
- Brandweer;
- GHOR;
- Gemeente
- GVB;
- Defensie + Kmar;
- Agentschap telecom;
- Landelijke Eenheid Politie en DSI (Dienst Speciale Interventies);
- Veiligheidsregio Kennemerland;
- Douane;
- Mobiele Providers (KPN, Vodafone,

T-Mobile);

- NCTV;
- Etc.

Vraag en aanbod C2000:

- Standaard aanbod in binnenstad Amsterdam:
- Max 15 gesprekswegen (tijdsloten op mast) beschikbaar voor geheel OOV keten;
- Max 45 gespreksgroepen kunnen daarmee ongestoord communiceren (1 op 3);
- Max 2000 Porto's op 1 mast.
- Vraag rond 30 april 2013
- Min 250 gespreksgroepen voor OOV keten;
- >5000 portofoons gelijktijdig 'in de verbindingen' (mogelijk in gebied van 1 mast).
- Conclusie
- Meer gesprekscapaciteit nodig → meer gesprekswegen (tijdsloten)
- Aanbod verhogen, vraag inperken → van vraag gedreven naar aanbod gestuurd
- Etherdiscipline/gebruik = speerpunt.

De politie was leidend in het proces over de verbindingen. Men koos direct voor tweetal sporen.

1. Men wilde de capaciteit op C2000 uitbreiden door het plaatsen van extra baseradio's met antennes. Door procedures aan te passen wilde men de capaciteit

ook optimaal gebruiken, bijvoorbeeld door uitschakelen van de mogelijkheid van private call en uitgebreide instructies om de etherdiscipline te verbeteren.

2. Inbrengen van andere systemen zodat enerzijds de belasting op C2000 zou afnemen en tevens de afhankelijkheid van dat ene systeem zou verminderen. Alle hulpdiensten in Nederland en dus ook in Amsterdam hebben slechts 1 mobiel communicatiesysteem zijnde C2000. De brandweer Amsterdam heeft haar oude analoge systeem nog steeds als back-up in bedrijf maar dat is niet in staat om anderen dan de brandweer te faciliteren.

Toen in de eerste gesprekken duidelijk werd dat Defensie geen systeem had dat op grootschalig niveau C2000 kan vervangen werd KPN Critical Systems ingehuurd om een TETRA netwerk uit te rollen. Dit werd voor het gemak C3000 genoemd. De TETRA middelen die Defensie ter beschikking had in de vorm van het MOTEL AF systeem van het CLSK werd C4000 genoemd. C4000 werd op een tweetal locaties in de stad ontplooid. De locatie op het OKURA-hotel werd gebruikt voor de verbindingen rond het Museumplein. De locatie op de KAS ban werd gebruikt voor de verbindingen op en rond de Dam. De twee nodes van C4000 zijn bewust niet gekoppeld om het aantal beschikbare gespreksgroepen maximaal te houden. Er was ook niet direct een noodzaak om te communiceren tussen Museumplein en de Dam. De twee locaties zijn na diverse testdagen naar voren gekomen als beste locaties voor de gebieden waar gewerkt moest worden. Er zijn diverse andere locaties getest in het voortraject. De luchtmacht heeft met vijf mensen deze twee posten met veel succes drie dagen in de lucht gehouden. De politie had gezorgd voor de benodigde portofoons ter aanvulling van de randapparatuur van het CLSK.

De tweede verbindingsvraag die bij Defensie neergelegd werd betrof een alternatieve telefoonverbinding en internet op aan aantal cruciale commandoposten. De politie Amsterdam heeft een eigen telefooncentrale maar men wilde op zeker spelen. Defensie heeft op een vijftal locaties TITAAN ontplooid om een back-up telefonesysteem ter beschikking te stellen aan de politie/gemeente Amsterdam. Tevens wilde men graag gebruik maken van het internet dat via ICMS TITAAN geleverd wordt. Dit als back-up om via dat internet het Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS) te kunnen gebruiken. Het NatOps peloton van 101CISbat heeft deze opdracht uitgevoerd. Niet met hun organieke BAM en Milsatcomtrailer. Dit

vanwege het gebrek aan ruimte in de stad. De ruimte is overal erg beperkt om een Milsatcomtrailer op te stellen in de juiste richting. Tevens wilde men niet teveel militair materieel in de binnenstad. Er is dus al snel gekozen voor een oplossing met remote clients bestaande uit Small Tunnelboxen gekoppeld aan een CCT-120. De beperkende factor in dit systeem was het aantal beschikbare CCT-120s.

Er bestond nog een behoefte aan een back-up voorziening voor een aantal andere commandoposten en mogelijk een aantal voertuigen in de afzetting. Hiervoor hebben we gekozen voor een oplossing met FM9000 radio's.

De behoefte voor back-up verbindingen was inclusief de commandoboot voor de activiteiten op het IJ. In een later stadium sloot ook de KMAR-beveiliging van het Paleis op de Dam aan. In eerste instantie zouden zij met eigen middelen deelnemen aan het net, later werd er verzocht of de verbindingen van 11LMB de radio ook konden bedienen.

Een tweede behoefte was een semi statische verbinding tussen het hoofdbureau van politie en de zwaar gepantserde Touaregs die de afzetting zouden afsluiten. In een samenwerkingsverband van VV Nederland namens de politie, personeel van het C2ostpel van de stscie 11LMB en personeel van 11hrstcie werd er een oplossing verzonnen om de FM9000-antenne aan de voorkant van de Touareg op een beugel te monteren. Iedereen leek in eerste

instantie blij met de oplossing, de benodigde budgetten waren al losgeweekt bij de politie. Al snel besloot een andere afdeling binnen de politie dat het rondrijden met zo een antenne op een beugel voor de bumper niet veilig genoeg was. Deze opdracht verviel dus. Vanuit Defensie was de eis gesteld dat i.h.k.v. crypto iedere radio begeleid moest worden door een militair. Dat heeft een militair in ieder geval een lange vaartocht op het IJ opgeleverd.

Al met al hebben ca. 40 verbindingen van het Defensie Helicopter Commando (DHC), Natospeloton 101CISbat en C2Ostpel stscie 11LMB van 28 april t/m 1 mei succesvol verbindingen geleverd aan de hulpdiensten in Amsterdam.

Frequentiegebruik rondom de troonswisseling in Amsterdam was een grote uitdaging. Naast de hulpdiensten was er natuurlijk ook heel veel media aanwezig. Het agentschap Telecom had een zeer grote klus in het beschikbaar krijgen van zoveel mogelijk frequenties en het zo efficiënt mogelijk verdelen van deze frequenties. De drie militaire detachementen hadden daar geen last van omdat ze allen in specifieke (militaire) banden werkten. De diverse evaluaties na de troonswisseling hebben uitgewezen dat iedereen zeer tevreden was over de samenwerking tussen alle instanties en zeker ook over de militaire inbreng. Men kijkt dan ook al uit naar de samenwerking tijdens het volgende grote internationale evenement, de Nuclear Security Summit maart 2014 in Den Haag.

Nederland kent 25 veiligheidsregio's waarin brandweer, gemeenten en GHor samenwerken. Defensie heeft voor iedere veiligheidsregio een beroepsofficier in de rang van majoor als Officier Veiligheidsregio (OVR) aangewezen. Ze worden per regio ondersteund door 3 OVR Sr (R) (majoor) en 1 OVR Jr (R) (kapitein).

Defensie heeft Nederland onderverdeeld in 3 regio's. De 9 veiligheidsregio's in het noorden vallen onder 43 Mechbrig. De 6 in het zuiden onder 13 Mechbrig en de 10 in het westen onder 11 LMB. Per militaire regio is 1 beroeps OVR van de Luchtmacht, 1 van de Marine en 1 van de Marechaussee. De overige zijn van de Landmacht maar ze vertegenwoordigen allemaal Defensie en niet hun krijgsmachtdeel.

De OVR treedt op als liaison van Defensie naar de civiele hulpdiensten. In de voorbereidingsfase (civiel noemt men dit koude fase) houdt hij zich o.a. bezig met planvorming en opleiden en oefenen. In de warme fase adviseert hij civiel.

We vragen civiel te denken in effecten. De aanvraag militaire bijstand steunverlening moet echter in middelen. De OVR bepaalt in overleg met de OPCO's en de directie operaties van de Defensiestaf (DOPS) met welke middelen we het effect gaan behalen. In de tijd dat de formele aanvraag de koninklijke weg bewandelt stelt Defensie informeel de middelen al gereed. Dit levert een grote tijdswinst op.